

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta Tělesné výchovy a sportu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Kateřina Nováková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta Tělesné výchovy a sportu

Studijní obor: Tělesná výchova a sport

Analýza herního výkonu v basketbalu minižákyň v aspektech
porušování pravidel

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

PaedDr. Michael Velenský, Ph.D.

Zpracovala:

Kateřina Nováková

Praha, srpen 2013

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením Paedr.Dr Michaela Velenského, Ph.D. a použila jsem pouze literaturu uvedenou v seznamu bibliografických citací.

V Lysé nad Labem dne

Kateřina Nováková

EVIDENČNÍ LIST

Svoluji k zapůjčení své bakalářské práce ke studijním účelům. Prosím, aby byla vedena přesná evidence vypůjčovatelů, kteří musejí pramen převzaté literatury řádně citovat.

Jméno a příjmení: Číslo obč. průkazu: Datum vypůjčení: Poznámka:

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych chtěla poděkovat PaedDr. Michaelovi Velenskému, Ph.D. za odborné vedení práce, za praktické rady, náměty a připomínky a za spolupráci a konzultaci při této bakalářské práci.

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Teoretická část	5
	2.1 Historie minibasketbalu	5
	2.2 Současnost v organizaci minibasketbalu.....	6
	2.2.1 Modifikace minibasketbalu	9
	2.3 Pravidla minibasketbalu.....	10
	2.3.1 Hráč v zámezi a míč v zámezi.....	13
	2.3.2 Dribling.....	13
	2.3.3 Kroky.....	14
	2.3.4 Tři vteřiny	15
	2.3.5 Těsně bráněný hráč.....	16
	2.3.6 Osm vteřin	16
	2.3.7 Dvacet čtyři vteřin	16
	2.3.8 Zahrání míče do zadní části hřiště	17
	2.3.9 Ovlivnění směrování míče ke koši a srážení míče	18
	2.3.10 Pravidlo o osobních chybách.....	18
	2.4 Osobnost rozhodčích v minibasketbalu	20
	2.5 Modifikace pravidel pro děti a mládež v jiných sportovních hrách.....	23
	2.5.1 Fotbal.....	23
	2.5.2 Házená	25
3	Cíl a úkoly práce	26
	3.1 Cíl práce	26
	3.2 Úkoly práce	26
	3.2.1 Úkol č. 1.	26
	3.2.2 Úkol č. 2.	26
	3.2.3 Úkol č. 3.	26
4	Vědecké otázky	27
5	Metodika práce.....	28
	5.1 Popis sledovaného souboru.....	28
	5.2 Použité metody.....	28
	5.3 Způsob zpracování dat	30
6	Výsledková část	31
	6.1 Celkový počet přerušení za utkání	31
	6.2 Jednotlivé přerušení všechny kategorie	32

6.3	Porovnání přerušení podle kategorií	34
6.3.1	Celkový počet přerušení	34
6.3.2	Kroky	35
6.3.3	Míč v zámezí	36
6.3.4	Držený míč	37
6.3.5	Nesený míč	38
6.3.6	Útočná osobní chyba	39
6.3.7	Obranná osobní chyba	40
6.3.8	Porovnání všech kategorií přerušení dle kategorií	41
7	Diskuze.....	42
7.1	Kroky	43
7.2	Míč v zámezí.....	43
7.3	Držený míč.....	43
7.4	Nesený míč.....	44
7.5	Útočná osobní chyba.....	44
7.6	Obranná osobní chyba.....	44
7.7	Porovnání všech kategorií přerušení	45
8	Závěr	46

1. Úvod

Basketbal je sportovní hra rozšířená a velmi oblíbená po celém světě. Je hraná ve všech kategoriích mužů a žen a stále se vyvíjí, vytvářejí se nová pravidla pro zvýšení atraktivnosti utkání a zjednodušení hry. Kolébkou basketbalu jsou Spojené Státy Americké a jeho vznik spojen se jménem John Naishmith, který sestavil pravidla této hry a jako první je publikoval v časopise Triangle v roce 1892. Dle Smitha (1998) byl basketbal pro Naishmitha čistě účelový prostředek jak se vypořádat s netrpělivými studenty. Od té doby hra velmi změnila svůj charakter, stala se více útočnou, kontaktní, dynamickou sportovní podívanou, nicméně základní pravidla zůstala po celou dobu stejná.

Wissel (1994) uvádí, že basketbal je unikátní sportovní hra, protože se nejedná o jen týmovou hru, ale také o individuální výkony. Zlepšení jednoho hráče pomůže celému týmu. Basketbal více než jakýkoliv jiný sport požaduje zapojení individuálních talentů do nesobecké týmové hry.

V dnešní době se snažíme basketbal přizpůsobit různým skupinám. Vznikají nové modifikace, které mění hru podle úrovně a možností hráčů. Ukázkou je například basketbal vozíčkářů, který je určen pro hráče na kolečkových křeslech, své oficiální podoby se dostalo také streetbalu, tzn. basketbalu na jeden koš se třemi hráči. Nesmíme ale zapomínat na velkou skupinu hráčů a hráček tvořených z řad těch nejmenších dětí. Pro ně je určen basketbal dětí a mládeže, v některých zemích nazýván minibasketbal.

Basketbal dětí a mládeže tvoří podle jednu z největší součástí basketbalu ve světě, porovnáme-li počet hráčů. Má také svoje velká specifika a zásady, na které musí pamatovat hlavně trenéři, ale také rodiče. Jako každý sport by měl i trénink a rozvoj

vycházet z přirozeného vývoje dětí. Často se setkáváme se situacemi předčasné specializace, nebo velmi nevhodně volených tréninkových metod. V utkáních je také velmi důležité uvědomit si, co je hlavním cílem. Jestli je to vítězství nebo radost a potěšení ze hry. Pro malé děti by měl být basketbal anebo jakýkoliv jiný sport zdrojem potěšení, radosti. Od toho by se měl odvíjet i průběh utkání, přístup trenérů, a také rozhodčích, kteří utkání řídí, posuzují chyby a přestupky a přerušují hru.

Problémem s basketbalem pro děti je jeho nesourodost v oblasti posuzování pravidel. Po celém světě můžeme najít různé tendence přístupu k tomuto problému. Už samotný výklad pravidel je velmi složitý a trenérům vůbec neusnadňuje vysvětlení hráčům co je chyba a co ne.

Cílem mé práce je sledovat posuzování rozhodčích v utkáních minižákyň. Porovnat a posoudit počet přerušování hry a vliv těchto aspektů na průběh utkání.

2. Teoretická část

2.1. Historie minibasketbalu

Dle Dobrého (1986) je minibasketbal modifikací basketbalu určená pro nejmenší hráče a hráčky, nejčastěji ve věku od 9 do 11 let. Minibasketbal má stejně jako basketbal své kořeny v Spojených Státech Amerických. V roce 1951 představil Jay Archer z Pensylvanie Bidly- Basketball pro chlapce od 8 do 12 let. Během dalších let se minibasketbal rozšířil do Jižní Ameriky a do Asie. V roce 1967 se konal první světový šampionát v Bidly Basketballu a jeho vítězem se stal tým Los Angeles, který porazil Ekvádor ve finále 44 – 39. Dívčí kategorie byly do programu zařazeny v 1982.

Velenský a Dobrý (1987) uvádějí, že v roce 1968 bylo založeno C.I.M. (Comité International de Minibasketbal), které jako samostatný orgán při FIBA sdružoval více než 80 zemí. V roce 2001 oslavil Bidly basketball již půl století své působnosti. Soutěžemi Bidly basketbalu prošly i takové hvězdy jako Larry Bird nebo Julius Erving.

Dle Dobrého (1968) se v Českých zemích minibasketbal dočkal prvních turnajů v roce 1967 (v Libni, Dejvicích a Všetatech). V roce 1968 byla ustanovena komise minikošíkové při Českém svazu košíkové a od té doby se hraje pravidelné přebornické soutěže i v rámci okresním i celostátním. Ve většině evropských zemí fungují národní komise pro minibasketbal a ty řídí a spravují minibasketbalové soutěže v zemi. Jednou z nejslavnějších a nejaktivnějších je britská asociace Mini-basketball England, která byla založena v roce 1970 a patří pod British Basketball Association.

2.2.Současnost v organizaci minibasketbalu

Prvotní myšlenka jednotné evropské organizace zastřešující minibasketbal se nevydařila. Velenský a Kaprálek (2011) uvádějí, že se před několika lety FIBA vzdala zodpovědnosti za řízení a tvorbu jednotných ustanovení pro realizaci soutěží v této modifikaci. Hlavním důvodem pro tento akt se stala skutečnost, že některé členské státy FIBA samy začaly poukazovat na neudržitelnost jednotné institucionální praxe pro minibasketbal. Argumenty jim bylo především to, že oficiální minibasketbalové soutěže odvádějí pozornost tréninkového procesu dětí od přiměřených podmínek pro učení herním dovednostem směrem ke zcela zbytečnému urychlování výkonnosti.

V současnosti je tedy ponecháno řízení a organizace zcela na příslušných národních organizacích. Každá země si tak může pravidla a organizaci přizpůsobovat podle svých potřeb.

Dle webových stránek České asociace minibasketbalu je ČAMB sdružení subjektů (basketbalových klubů, oddílů, škol apod.), které vyvíjejí činnost v kategorii minibasketbalu. ČAMB je součástí České basketbalové federace. ČAMB zastupuje Českou basketbalovou federaci v orgánech minibasketbalu při FIBA Europe, její činnost je v souladu se stanovami ČBF a spolupracuje s dalšími složkami ČBF. Úkolem ČAMB je organizace a řízení soutěží v minibasketbalu, tvorba metodických materiálů, vydávání a aktualizace pravidel.

Minibasketbal se dnes tedy nedá globalizovat na evropské úrovni, ale musíme hledat v každé zemi jiné tendence a přístupy. Dle Velenského a Kaprálka (2011) můžeme vysledovat tři tendence v přístupu k minibasketbalu. První skupinu tvoří státy, kde je minibasketbal stále striktně řízen institucionální praxí a jednotou soutěží, včetně pravidel a způsobu rozhodování. Do této skupiny patří i Česká republika. Druhou

tendenci můžeme označit heslem “nechme děti hrát”. Ta se vyznačuje volností hlavně v oblasti rozhodování a posuzování přestupků. Národní organizace sice fungují, ale soutěže mají polooficiální podobu, bez velkého tlaku na striktnost dodržování pravidel. Hlavním cílem je umožnit dětem hrát a mít radost ze hry. Utkání je pokládáno za součást tréninkového procesu a jsou respektovány zákonitosti procesu učení se. Třetí tendence k nám proniká zatím pouze pomocí webových odkazů a tištěných článků z USA. Je patrné, že se již nehovoří o minibasketbalu ale o vhodných formách či pravidlech basketbalu pro nejmladší věkové kategorie. Můžeme vysledovat dva hlavní záměry, učební a motivační. Zdůrazňujeme také pojem radost ze hry, nově pokládán za odborný pojem, jako nezbytná podmínka pro setrvání dětí u basketbalu. Jsou zjednodušována pravidla, například snížením počtu hráčů na tři na tři s pomocníkem. Důvodem k těmto změnám je vyšší pravděpodobnost kontaktu hráče s míčem, vyrovnanější týmy, vyšší výskyt hry jeden na jednoho, méně náročná taktika hry a větší uspokojení za hry.

Těžko můžeme určovat, který přístup je pro děti nejvhodnější a který jim umožní co nejlépe rozvinout své schopnosti a vydržet u sportu i v pozdějším věku. Z hlediska teorie sportovního tréninku je důležité vždy zohledňovat věk dětí a přizpůsobovat tomu tréninkový proces.

Dle Choutky a Dovalíla (1991) je trénink dětí a mládeže jakousi první etapou dlouhodobého pojetí sportovního tréninku. Je potřeba udržovat zákonitosti somatického, fyziologického, psychologického a sociálního vývoje dětí a mládeže.

Lancaster a Teodorescu (2008) uvádějí také důležitost atletické přípravy v tréninku dětí a mládeže, jelikož každá sportovní činnost vychází z atletické přípravy a ta je zároveň nejjednodušší cestou jak své dovednosti ve hře zlepšit. Každý mladý

sportovec by měl mít zkušenosti a měl by vědět, jak jeho tělo reaguje na pohyby specifické pro daný sport. Pokud to neví, dostává se oproti soupeřům i spoluhráčům do nevýhody.

Podle Campaliniho (2006) je hlavní zásadou učit děti základy basketbalu formou hry. Odmítá basketbalová drilová cvičení, protože si myslí, že děti nudí a to může vést k ukončení kariéry. Povinností trenéra je podle něj vytvořit pro děti kreativní prostředí, které bude stimulovat jejich schopnosti a vytvářet základy pro rozvoj dovedností. Pro děti ve věku šesti až sedmi let je pro děti nejdůležitější učit se novým dovednostem skrz fyzické úkoly, technika ustupuje do pozadí a je důležité dětem dát obecné základy běhu, skákání, házení a chytání míče. Ve věku osmi let je důležité navázat v rozvoji motorického základu a rozšířit ho o dovednosti driblování, házení, přihrávání a obrany. Obranné techniky a spolupráci v týmu v útoku a v obraně začínáme s dětmi nacvičovat soustavně až kolem desátého až dvanáctého roku.

Minibasketbal se týká dětí ve věkovém rozmezí od 9 do 11 let. Období charakterizované jako přechod mezi mladším školním věkem (8-10) a první etapou staršího školního věku (10 – 15).

V některých publikacích se můžeme setkat i s basketbalem pro menší děti. Podle Legranda a Rata (2002) je basketbal pro nejmenší hra určená pro kluky a děvčata ve věku od 5 do 8 let. Tato hra má upravená pravidla tak, aby odpovídala úrovni této věkové kategorie. Pravidla se liší ve velikosti košů a jejich tvarů, velikostí hřiště a hracího míče.

2.2.1. Modifikace minibasketbalu

Dle Dobrého (2011) se v basketbalově vyspělých zemích jako je Kanada, USA, Španělsko v posledních letech rozvíjí nová modifikace pro basketbal dětí. Klasický minibasketbal pět na pět nahrazuje forma tři na tři na jeden koš nebo tři na tři s pomocníkem. Místní organizátoři totiž zastávají názor, že klasická forma minibasketbalu je nevhodná pro děti a neumožňuje dětem užít si hru. Zmenšení hrací plochy a snížená počtu hráčů vede k větší přehlednosti a k většímu výskytu situací jeden na jednoho. Basketbal tři na tři může mít podobu utkání a využít ho můžeme ve školní tělesné výchově, na regionálních úrovních v utkání mezi různými týmy. Jedním z největších kladů této modifikace je mnohem vyrovnanější podíl všech hráčů v kontaktu s míčem. U nejslabšího hráče to je asi 25% kontaktů, zbývající dva si rozdělí zhruba 75% kontaktů. V porovnání se hrou pět na pět je to asi tři krát více, protože tam se nejslabší hráč podílí na hře z 10%. Dalšími benefity, které tyto modifikace přinášejí, jsou podle Dobrého (2011)

- snadnější vytváření vyrovnaných týmů ze třech hráčů
- větší zájem o hru v důsledku vyšší pravděpodobnosti kontaktu všech hráčů s míčem
- lepší využití prostoru tělocvičen
- rozvoj kreativity a tvorby hry. Při počtu třech hráčů na hřišti děti často začnou vytvářet nové situace samy, využívat přihrávek a sběhů na stranu od míče a také začnou samy využívat clony na hráče s míčem i bez míče.
- děti se učí využívat prostor do šířky i do hloubky rozestavení, protože je na hřišti mnohem více volného místa

Velký apel je kladen rozhodčí v ohledu na posuzování pravidel o krocích a driblinku.

Light (2013) se přiklání k hraní modifikovaných her pro děti jako prostředek pro zvýšení citu pro hru (game sense). Úpravou pravidel omezením počtu hráčů nebo určité činnosti docílí trenér toho, že se hráči budou více soustředit na určitou činnost. Doporučuje také zaměstnání ostatních hráčů v prostoru kolem hřiště nějakou činností podobného charakteru, např. driblink, přihrávání.

2.3. Pravidla minibasketbalu

FIBA vydala v roce 2005 oficiální pravidla pro minibasketbal. Od té doby se pravidla upravují a doplňují na úrovních národních správních organizací pro minibasketbal. Tyto změny jsou ale pouze doplňkové a nemění dané zásady zapsané v původním dokumentu.

V úvodu pravidel FIBA (2005) nalezneme filosofii minibasketbalu: Minibasketbal je modifikací basketbalu upravená pro potřeby dětí. Filosofie je jednoduchá, nenutit děti přizpůsobit se pravidlům basketbalu, ale přizpůsobit pravidla basketbalu pro děti. Cílem minibasketbalu je umožnit dětem plnohodnotnou zkušenost, kterou si později s nadšením přenesou do hry basketbalu. Basketbal se hraje velkým míčem na vysoké koše, minibasketbal je hrán s menším míčem na nižší koše se snížením technických pravidel na minimum. Velká zodpovědnost spočívá na trenérech či učitelích, protože jsou to oni, kdo pravidla prezentuje dětem s ohledem na jejich vývoj a výkonnost.

Autoři se také zmiňují, že je možné hrát na různých stupních. Nejprve hra jeden na jednoho, dva na dva na přizpůsobeném a bezpečném místě například na jeden koš. Variantu tři na tři připouští v utkáních ve školních tělocvičnách. Dalším oddílem jsou hry mezi dvěma školami, sportovními kluby na jedné škole nebo utkání mezi týmy ze

stejného regionu. Minibasketbal také zahrnuje různé presentace tohoto sportu na důležitých událostech.

Když jsou děti připraveny, trenér je začne postupně seznamovat se základními pravidly:

- Aby tým vyhrál utkání, musí vstřelit více bodů než soupeř.
- Potřebuješ udržet sebe i míč uvnitř hrací plochy.
- Nemůžeš po kurtu běhat nebo chodit s míčem, musíš použít driblink.
- Nemůžeš driblovat oběma rukama současně, nebo po zastavení driblinku ho opět zahájit.
- Nesmíš udělat nepovolený dotyk. (Unfair contact)

Pravidla minibasketbalu se shodují s pravidly basketbalu pro mládež a pro dospělé kategorie jen s některými výjimkami. Ty jsou vypsány v pravidlech.

- Hřiště může být zmenšeno z rozměrů 28×15 metrů až na rozměr 12×7 metrů, musí být ale dodrženo, že čára trestného hoďu je vzdálena 3,80 metrů pro kategorie mladší a nejmladší mini.
- Na hřišti pro nejmladší a mladší mini neplatí čára třibodového hoďu (6,25m). V kategorii starších mini již platí. Faul při střelbě za touto čarou je hodnocen dvěma trestnými body.
- Koše jsou zavěšeny ve výšce 3,05 metrů nad zemí pro děti 10ti a 11ti-leté a ve výšce 2,60 pro děti pod deset let. Pravidla připouštějí mít i nižší koše pro velmi malé děti.
- Rozměry desek povolují zmenšení na rozměry 120×90 cm.
- Ve všech kategoriích minibasketbalu je hrací do 4×8 minut.

- Míče na basketbal jsou pro kategorii dětí od 9 do 11 let ve velikosti 5, menší děti mohou používat míč velikosti 3.
- V každém týmu je minimálně 10 hráčů maximálně 15, 5 hráčů na hřišti a zbytek na lavičce s trenérem. Jeho úkolem je dávat hráčům rady, povzbuzovat je a spolupracovat s týmem.
- V minibasketbalu není možný žádný time-out.
- V minibasketbalu je zakázána zónová obrana.
- Každý hráč musí nastoupit ve dvou čtvrtinách, kromě toho pokud je zraněný nebo se neprovinil pětkrát osobní chybou. V tom případě musí být hráč vystřídán.
- Obránce nesmí stát ve vymezeném území pod svým košem déle než tři vteřiny, pokud nemá na dosah délky jedné paže svého útočníka nebo pokud míč není ve vymezeném území. Porušení tohoto pravidla je přestupkem, který se bude trestat střelbou jednoho trestného hodu útočícího družstva a následným vyhazováním ze zámezí. Porušení tohoto pravidla se nezapočítává mezi osobní chyby družstva. Střelce pro trestný hod určí trenér z hráčů, kteří byli v té době na hřišti.
- V kategorii nejmladších a mladších mini je zakázáno clonění, pokud k němu dojde, bude posuzováno jako útočný foul.

Jak jsme již zmínily, v pojetí organizace soutěží minibasketbalu je možné vysledovat více tendencí. Některé se striktně drží pravidel, jiné jsou k nim benevolentnější. Pravidla pro český minibasketbal se v pravidlech o přestupcích nijak neliší od pravidel elitního basketbalu. Bez benevolence je trestán každý přestupek ztrátou míče a vhazováním soupeře. Pravidlo o přestupcích rozlišuje 9 přestupků.

2.3.1. *Hráč v zámezí a míč v zámezí*

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Hráč je v zámezí, když se dotýká kteroukoli částí svého těla podlahy nebo jakéhokoli jiného předmětu kromě hráče na, nad nebo vně hraniční čáry.
- Míč je v zámezí, když se dotýká:
 - i. Hráče nebo jiné osoby v zámezí
 - ii. Podlahy nebo jiného předmětu na, nad nebo vně hraniční čáry
 - iii. Konstrukce nebo zadní strany desek nebo jakéhokoli předmětu nad hřištěm.

2.3.2. *Dribling*

3. Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Dribling je pohyb živého míče způsobený hráčem, který má míč pod kontrolou a který hází, odráží nebo kutálí míč po podlaze anebo ho úmyslně hodí proti desce.
- Dribling začíná, když hráč mající živý míč pod kontrolou na hřišti hází, odráží, kutálí, dribluje míč na podlahu nebo úmyslně hodí míč proti desce a dotkne se jej opět dříve, než se ho dotkne jiný hráč.
- Dribling končí, když se hráč dotkne míče současně oběma rukama nebo nechá míč spočinout v jedné nebo obou rukou. Během driblingu může být míč hozen do vzduchu za předpokladu, že se míč dotkne podlahy nebo jiného hráče před tím, než se jej hráč, který míč hodil, znovu dotkne rukou. Počet kroků hráče není omezen, jestliže míč není v dotyku s jeho rukou.

- Hráč nesmí driblovat podruhé, co byl ukončen jeho první dribling, pokud to není po tom, co ztratil kontrolu živého míče na hřišti v důsledku
- i. Hodu na koš z pole
 - ii. Vyražení míče soupeřem
 - iii. Přihrávky nebo náhodného vypadnutí míče z rukou poté, co se míče dotkl jiný hráč.

3.1.1. Kroky

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Kroky jsou nedovolený pohyb jedné nohy nebo obou nohou, mimo omezení vymezená v tomto článku, v jakémkoli směru, zatímco hráč drží živý míč na hřišti.
- Obrátka je dovolený pohyb, který vzniká, když hráč, který má v držení živý míč na hřišti, jednou nebo vícekrát vykročí stejnou nohou v jakémkoli směru, zatímco druhá noha, zvaná obrátková, zůstává na témž místě ve styku s podlahou.
- Hráč, stojící oběma nohama na podlaze: v okamžiku, kdy zvedne jednu nohu, se druhá noha stává obrátkovou.
- Hráč, který chytí míč v pohybu:
- i. Když se jedna noha dotýká podlahy, pak se tato noha stává obrátkovou.
 - ii. Když se žádná noha nedotýká podlahy a hráč dopadne současně oběma nohama, pak v okamžiku, kdy zvedne jednu nohu, se druhá stává obrátkovou.

- iii. Když se žádná noha nedotýká podlahy a hráč dopadne na jednu nohu, pak se tato stává obrátkovou. Jestliže z této nohy vyskočí a dopadne na obě současně, pak žádná noha není obrátková.
- Při zahájení driblingu nesmí být obrátková noha zvednuta dříve, než míč opustí ruce.
 - Při přihrávce nebo pokusu hodu na koš, může hráč z obrátkové nohy vyskočit, ale žádná noha se nesmí vrátit na podlahu předtím, než míč opustí ruku.
 - Je dovoleno, když hráč, držící míč, spadne a klouže se po podlaze, nebo když ležící nebo sedící na podlaze získá míč pod kontrolu.
 - Je přestupkem, když se potom hráč válí nebo se pokusí vstát, zatímco drží míč.

3.1.2. Tři vteřiny

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Hráč nesmí zůstat déle než tři za sebou jdoucí vteřiny v soupeřově vymezeném území, má-li jeho družstvo živý míč pod kontrolou v přední části hřiště a čas běží.
- Ohled musí být brán na hráče, který:
 - i. Učiní pokus opustit vymezené území
 - ii. Je ve vymezeném území v okamžiku, kdy on nebo jeho spoluhráč hází na koš z pole a míč opouští nebo právě opustil ruce.
 - iii. Byl v území méně než tři vteřiny a dribluje v něm s úmyslem hodit na koš.

3.1.3. Těsně bráněný hráč

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Hráč, který drží živý míč na hřišti, je těsně bráněn, když soupeř je v aktivním obranném postavení ve vzdálenosti méně než 1 metr od něho.
- Těsně bráněný hráč musí přihrát, hodit míč nebo driblovat do pěti vteřin.

3.1.4. Osm vteřin

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Kdykoliv:
 - i. Hráč získá kontrolu živého míče ve své zadní polovině hřiště,
 - ii. Při vhazování ze zámezí se míč dotkne nebo je dovoleně tečován jakýmkoli hráčem v zadní části hřiště a družstvo vhazujícího hráče bude pokračovat v kontrole míče ve své zadní části hřiště,
- musí jeho družstvo během osmi vteřin zahrát míč do své přední části hřiště.

3.1.5. Dvacet čtyři vteřin

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Kdykoliv:
 - i. Hráč získá kontrolu živého míče na hřišti,
 - ii. Při vhazování ze zámezí se míč dotkne nebo je dovoleně tečován jakýmkoli hráčem na hřišti a družstvo vhazujícího hráče bude pokračovat v kontrole,
- musí se jeho družstvo během dvaceti čtyř vteřin pokusit hodit na koš z pole.
- Jestliže je hra rozhodčím zastavena pro:

- i. Chybu nebo přestupek (nikoliv míč v zámezí) družstva, které nemá míč pod kontrolou
 - ii. pro jakýkoli oprávněný důvod družstva, které nemá míč pod kontrolou
 - iii. pro jakýkoli důvod bez spojení s některým družstvem
- držení míče bude přiznáno stejnému družstvu, které mělo míč pod kontrolou.
- Bude-li vhazování provedeno v zadní části hřiště, hodiny 24 vteřin budou znovu nastaveny na 24 vteřin.
- Bude-li vhazování provedeno v přední části hřiště, hodiny 24 vteřin budou nastaveny následovně:
- i. Ukazují-li hodiny 24 vteřin v okamžiku, kdy byla hra zastavena, 14, nebo více vteřin, hodiny 24 vteřin nebudou znovu nastaveny a hra i měření limitu 24 vteřin bude pokračovat od okamžiku přerušení
 - ii. Ukazují-li hodiny 24 vteřin v okamžiku, kdy byla hra zastavena, 13, nebo méně vteřin, hodiny 24 vteřin budou znovu nastaveny na 14 vteřin.

3.1.6. Zahrání míče do zadní části hřiště

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Míč se dostane do zadní části hřiště pokud překročí půlící čáru nebo když se dotkne rozhodčího stojícího za půlící čarou. Za nedovolené se považuje, pokud hráč hrajícího družstva má míč pod kontrolou, je poslední kdo se dotkl míče v přední polovině poté co se tento hráč nebo spoluhráč jako poslední dotkl míče v zadní polovině. Nebo pokud je hráč poslední, kdo se

dotkl míče v zadní části hřiště, následně se tento míč dotkl hráče v přední polovině a následně se míč vrátí na zadní část.

- i. Toto omezení platí pro všechny situace i pro vhazování ze zámezí.

Pravidlo zní: Hráč, jehož družstvo má živý míč pod kontrolou v přední části hřiště, nesmí míč dobrovolně zahrát do zadní části hřiště.

3.1.7. Ovlivnění směřování míče ke koši a srážení míče

Pravidla FIBA, ČBF, z roku 2010 :

- Ovlivnění směřování míče ke koši nastává, pokud se hráč dotkne míče nad rovinou obroučky. Směřování míče ke koši začíná v okamžiku opuštění balónu od ruky a končí, pokud míč proletí obroučkou nebo se dotkne některé části obroučky nebo již dále nemá šanci projít obroučkou.
- Žádný hráč se nesmí dotknout míče od okamžiku zahájení směřování ke koši k jeho ukončení.

3.1.8. Pravidlo o osobních chybách

Asi nejvíce sporným pravidlem pro výklad je pravidlo o osobních chybách. V Pravidlech basketbalu z roku 2010 je rozepsané do desíti stran. Zahrnuje chyby, obecné principy, osobní chyby, oboustranné chyby, nesportovní chyby, diskvalifikující chyby, technické chyby a šarvátky. Právě pravidlo o chybách bývá nejčastějším tématem stěžování si trenérů a hráček po výroku rozhodčích. V pravidlech totiž není jednoznačně určeno, co je a co není osobní chyba, lépe „co už není a co ještě je“ osobní chyba a co si hráči můžou dovolit. Vzhledem ke změně charakteru hry od dob jejího počátku a napsání pravidel se muselo posuzování přizpůsobit modernímu basketbalu. Velmi často ale nastávají sporné situace a hráči samy nevědí, jak by měli bránit, aby rozhodčí jejich činnost neposoudili jako proti pravidlům.

Pravidla minibasketbalu však pravidlo o osobních chybách nechávají zcela stejné jako u elitního basketbalu. Nastává tedy otázka, když nejsme schopni přesně určit co je a co není chybou, jak můžeme dětem tuto informaci předat a naučit je správné obraně.

3.2. Osobnost rozhodčích v minibasketbalu

Je důležité si uvědomit, že ač jsou všechny pravidla pevně stanovena a zakotvena v oficiálních dokumentech, jejich výklad se bude pokaždé lišit. Každý rozhodčí, ač by to tak být nemělo, má jiný styl při výkladu pravidel a tedy i posuzování přestupků a chyb. Při rozhodování minibasketbalu je na rozhodčí často kladen požadavek určité benevolence a zohlednění výkonnosti dětí.

Dle Šafaříka a Stibitze (1978) by měl být zásah rozhodčího do hry nejen cíl usměrnit hru, ale také mravní a výchovný cíl. Každé přerušení hry a ukázaní rozhodčím ukazuje, že se hráč dopustil nějakého technického prohřešku nebo volá k odpovědnosti, napomíná či trestá neukázněného provinilce proti slušné hře či slušnému jednání.

Dle Nováčkové (2007) jsou rozhodčí delegováni do soutěží podle jejich klasifikačních tříd, ty jsou tři.

Rozhodčí III. třídy

- rozhoduje v soutěžích řízených okresním výborem a krajským výborem (KV) ČSTV
- předepsaná praxe - alespoň jeden rok aktivní činnosti v basketbale
- absolvování školení v délce 20 hodin (3 dny)
- školí, finančně zabezpečuje a jmenuje OV nebo KV ČSTV, možnosti spojení několika OV ČSTV v jedno školení - koordinuje KV ČSTV
- přednášejí a zkouší lektoři ČSTV

Rozhodčí II. třídy

- rozhoduje v soutěžích řízených KV ČSTV
- předepsaná praxe - alespoň dva roky rozhodčí III. třídy
- absolvování školení v délce 20 hodin (3 dny)
- školí, finančně zabezpečují KV ČSTV
- přednášejí, zkoušejí lektoři KV ČSTV

Rozhodčí I. třídy

- rozhoduje v soutěžích řízených ČÚV a ČSTV
- předepsaná praxe -alespoň 2 roky rozhodčí II. třídy
- školí a finančně zabezpečují Tělovýchovné školy ČÚV, SÚV a VBS ČÚV a SÚV ČSTV
- přednášejí a zkoušejí lektoři TŠ ČÚV, SÚV a VBS ČÚV SÚV ČSTV

V současné době jsou rozhodčí rozděleni, zařazeni a školeni ve stejném a výše zmíněném duchu. Avšak školení zajišťuje a vypisuje ČABR, jež je součástí orgánů ČBF.

Rozhodčí III. třídy řídí utkání - nejnižších soutěžních kategorií a dětské soutěžní kategorie.

Rozhodčí II. třídy řídí utkání - vyšší soutěžní kategorie a vyšší mládežnické soutěžní kategorie, nejvýše však kategorie druhé ligy

Rozhodčí I. třídy řídí utkání - všech možných a různých kategorií včetně nejvyšších kategorií, I. ligy (ŽBL - ženská basketbalová liga, Mattoni NBL)

Dle propozic pro národní finále a festivaly minibasketbalu 2012 jsou rozhodčí delegováni ČBF ve spolupráci s pořadatelem tak, aby byla zajištěna co nejvyšší kvalita rozhodčích, kteří mají zájem a zkušenost s minibasketbalem.

Neexistuje tedy žádné nařízení, jakou úroveň musí rozhodčí splňovat, aby mohl řídit utkání v minibasketbalu. Ve výsledku se můžeme dostat do situace, že na národním finále bude řídit utkání rozhodčí s minimální klasifikací a tudíž i zkušenostmi, ale důležité bude, že projevuje zájem o minibasketbal. A neporušíme tím, žádné pravidlo.

Je tedy důležité, aby řídicí orgány pro minibasketbal mysleli i na úroveň rozhodčích, kteří se v minibasketbalu pohybují. Pro všechny hráče a hráčky to budou právě tito rozhodčí, kteří budou řídit jejich první utkání a to, jakým způsobem se budou rozhodčí chovat a utkání řídit může výrazně ovlivnit hru dětí, ale i jejich chování na hřišti a mimo něj.

Z výzkumu Nováčkové (2007) jsou zjištěná data o zatížení rozhodčích během utkání v mládežnických kategoriích a také v utkání starších minižáků. Z výzkumu vyplynulo, že celková doba, kterou rozhodčí strávil v zóně vysokého zatížení (vyšší než 90% TF max) byla u prvního rozhodčího 18 minut a u druhého 7 minut. V pásmu vysokého zatížení (70% - 89%) strávil první rozhodčí 57 minut a druhý 53 minut. v pásmu středního zatížení (55% - 69%) strávil první rozhodčí 10 minut a druhý 17 minut.

Z výsledků můžeme tvrdit, že více než polovinu času strávili rozhodčí v zóně s vysokým zatížením. Na rozhodčí jsou tedy kladeny vysoké nároky na fyzickou připravenost.

3.3.Modifikace pravidel pro děti a mládež v jiných sportovních hrách

Při zkoumání modifikací pravidel a přístupu ke hře nejmladších dětí se můžeme zaměřit obecněji na většinu sportovních her.

3.3.1. Fotbal

Fotbal a jeho modifikace pro nejmladší hráče patří k nejlépe propracovaným ve sportovních hrách. Modifikace se týkají hlavně počtu hráčů na hřišti, formy 4+1 pro hráče mladší přípravky (U7 – U9), 5+1 patří do kategorie starší přípravky (U10 – U11) a herní modifikace 7+1 pro kategorii mladších žáků. Hlavními cíly, které si modifikace fotbalu dávají za účel, jsou dle Plachého (2011):

- Učit děti hrát fotbal tím nejlepším způsobem tím, že jej budou hrát v podmínkách odpovídajících jejich postupně se měnícím tělesným a psychickým možnostem. Věkovým zvláštnostem musí být uzpůsobena hrací plocha, branky, míč, ale i pedagogické vedení dětí.
- Dostat nejmenší fotbalisty na hřiště a do hry, nikoliv do pozice náhradníků čekajících na to, až budou smět hrát. Ve hře se setkávají momentálně lepší i horší hráči a vzájemně se potřebují k rozvoji svých herních možností.
- Úměrným počtem hráčů dosáhnout co největšího zapojení všech hráčů do hry, která dává šanci všem hráčům dát gól a učí je ve vyšší míře i orientaci před vlastní brankou.
- Držet světový trend převedení pozornosti hráčů, trenérů, rodičů a dalších diváků od počítání bodů k důležitějšímu pozorování, jak děti hrají, a k práci na jejich zlepšování.
- Celým systémem nabídnout lepší možnost získávat herní zkušenosti a zejména prožitky ze hry, které jsou motivací dětí k hraní fotbalu. Tato struktura motivace k fotbalu bude lépe odpovídat požadavkům na úspěch

hráčů v dospělosti, což znamená i úspěch českého fotbalu v mezinárodním srovnání.

- Koučováním rozumíme takový způsob vedení mladých hráčů, který vždy pomáhá odkrývat jejich potenciál pro budoucnost.

Nejdůležitější zásady vedení dětí ve hře

- Fotbal dětí není fotbalem dospělých a děti jsou důležitější než hra sama.
- Zaměřme pozornost v první řadě na to, jak děti hrají, co se jim daří a co nikoli. Povzbuzujme, chvalme, vysvětlujme, opravujme, ale nevylévejme si zlost.
- Naučme děti hrát na více místech a v různých rozestavěních. Naučíme je tím základům herní všestrannosti a rozvineme jejich tvořivé herní myšlení, což jsou základy úspěchu i ve světovém fotbalu.

Z hlediska didaktického a teoretického přístupu jsou tato doporučení velmi vhodná a správně formulovaná. Důraz je kladen hlavně na děti a jejich prožitek ze hry. Pravidla se modifikují podle jejich potřeb. Hřiště pro modifikaci malého fotbalu 4+1 má rozměry 19×30metrů, branka 2×3metry. Hrací doba je 3×12 – 16 minut nebo 2×20 minut. Pro formu 5+1 je velikost hrací plochy 25×40 metrů, rozměry branky 2×5metrů a hrací doba 3×16- 20 minut nebo 2×25. Pro nejstarší kategorii jsou rozměry hřiště minimálně 50×42metrů, maximálně 70×60 metrů a branka 2×5 metrů. Hrací doba je 2×30 minut.

3.3.2. Házená

V házené se kategorie nejmladších dětí oddělila relativně brzy. Oficiální pravidla pro miniházenou byla vydána v roce 1987. Dle pravidel miniházené (2007) mezi hlavní úpravy pravidel patří zmenšení branky na rozměry 240cm na šířku a 170cm na výšku. Hrací doba se upravuje při jednotlivých utkáních na 2×10 minut. Nejmenší počet hráčů v poli je 5 (4+ brankář), nejvyšší 10. Pro pohyb s míčem je povolen pouze jednoúderový driblík, také kroky jsou povoleny pouze tři. Přímo v pravidlech se ale apeluje na rozhodčí, aby posuzování přizpůsobili hráčské způsobilosti dětí a umožnili dětem v rámci možností hrát. Za přestupek proti pravidlům se hráč napoprvé nevyklučuje, ale při dalším přestupku stejného typu je již vyloučen na dvě minuty

4. Cíl a úkoly práce

4.1. Cíl práce

Cílem výzkumu mé práce je zhodnotit četnost a druhy přerušení hry rozhodčími ve vybraných utkáních všech kategorií minižákyň v jedné sezóně. Na základě statistických dat poté vyhodnocení těchto výsledků.

Závěrem práce by mělo být vytvoření statistické analýzy, která zjistí rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi v minižákovských soutěžích a zhodnotí celkový počet přerušení vytvořená rozhodčími v jednom utkání.

4.2. Úkoly práce

4.2.1. Úkol č. 1.

Přesné vymezení daného problému a s ním souvisejících informací pomocí odborné literatury a dostupných zdrojů.

4.2.2. Úkol č. 2.

Zjistit četnost a druhy výskytu jednotlivých přerušení v minižákovských kategoriích. Výsledky zaznamenat do předem připravených archů (tabulek).

4.2.3. Úkol č. 3.

Analyzovat a porovnat statisticky zjištěných výsledků.

5. Vědecké otázky

V analýze porovnááme tři kategorie minižákyň, očekáváme rozdílné výsledky v každé kategorii.

Z hlediska celkové četnosti přerušení předpokládáme nejvyšší počet u nejmladší kategorie, poté u mladších minižákyň a nejméně přerušení u starších minižákyň.

Z hlediska četnosti výskytu jednotlivých přerušení po porušení pravidel o krocích, míči v zázemí a držený míč předpokládáme největší výskyt u nejmladší kategorie a nejméně u kategorie starší minižákyně.

6. Metodika práce

6.1. Popis sledovaného souboru

Zkoumaným souborem pro tuto bakalářskou práci jsou utkání v kategoriích nejmladších, mladších a starších minižákyň v sezóně 2011/2012. Z každé kategorie jsou náhodným způsobem vybrány tři utkání, u kterých byla nepřímým pozorováním provedena analýza a zaznamenání dat. Utkání byla vybírána z elektronické databáze videozáznamů utkání.

Seznam použitých utkání (viz Tabulka č.1.)

Tabulka č. 1. Seznam sledovaných utkání

Slovanka × Nusle	Starší minižákyně
Pelhřimov × Trutnov	
Aritma × Nusle	
Aritma × Nusle	Mladší minižákyně
Ostrava × Brno	
Trutnov × Brno	
Pardubice × Hradec	Nejmladší minižákyně
Slovanka × Brno	
Sparta × Brno	

6.2. Použité metody

Pro výběr utkání byla použita metoda stratifikovaného výběru. Při způsobech jak vybírat jedince se vždy snažíme o co největší objektivitu. Dle Chrásky (2007) se objektivita zabezpečuje nejčastěji uplatněním náhody.

Stratifikovaný výběr se podle Chrásky (2007) používá u souborů, které jsou složeny z několika charakteristických podskupin a pokud chceme vybrat reprezentativní vzorek, vybíráme z jednotlivých podskupin vždy určitý počet prvků. V našem případě

jsme minibasketbal rozdělili na jednotlivé kategorie, nejmladší minižákyně, mladší minižákyně a starší minižákyně a z každé vybrali, tři náhodné utkání.

Ke sběru dat byla ve výzkumu použita metoda pedagogického pozorování. Dle Chrásky (2007) bylo pedagogické pozorování definováno jako sledování smyslově vnímatelných jevů, zejména chování osob a průběhu dějů. Rozlišujeme několik druhů sledování.

- Krátkodobé × dlouhodobé
 - krátkodobé pozorování probíhá zpravidla ne déle než jednu vyučovací jednotku a je jich využíváno především pro každodenní praxi. Pokud provádíme dlouhodobé sledování na stejných subjektech, jedná se o longitudinální výzkum a ten může trvat i řadu let. Určit hranici pro vymezení krátkodobého a dlouhodobého výzkumu však nelze.
- Sebepozorování × pozorování jiných
 - sebepozorování provádí člověk sám na sobě, tzn. introspekci, zatímco pozorování jiných se nazývá exterocepce.
- Přímé × nepřímé
 - Dle Chrásčky (2007) se jedná o přímé pozorování, pokud se pozorující přímo setkává s pozorovaným. Pokud se pozorovatel setkává s různými výpověďmi o pozorovaném, jedná se o nepřímé pozorování. Takovou výpovědi mohou být záznamy, články, videa.
- Standardizované × nestandardizované
 - Dle Chrásčky (2007) se jedná o standardní pozorování v případech, kdy činnost je cílevědomá, záměrná a relativně objektivní. O

nestandardizované pozorování se jedná v případě, kdy pozorovatel ovlivňuje objektivitu pozorování, především vlastní subjektivitou.

Ve výzkumu v této práci bylo využito pedagogického nepřímého standardizovaného pozorování pomocí exterorecepcí.

6.3. Způsob zpracování dat

Dle Chrástky (2007) se v klasických kvantitativně orientovaných výzkumech získává zpravidla velké množství číselných údajů (dat). Aby se mohla data využít k výzkumu je potřeba je zpracovat. Při zpracovávání výzkumů se uplatňují především tyto kroky:

- uspořádání dat a sestavení tabulek četností
- grafické znázornění naměřených dat
- výpočet charakteristik polohy

V našem výzkumu jsme do předem připraveného záznamového archu zaznamenávali četnosti výskytu jednotlivých porušení pravidel podle posuzování rozhodčích.

Získaná data jsme vyhodnocovali jednoduchými statistickými metodami, součtem a aritmetickým průměrem. V každé kategorii přerušení hry jsme počítali součet i aritmetický průměr u jednotlivých kategorií zvlášť a u všech kategorií dohromady, výsledky jsme na konci porovnávali.

7. Výsledková část

7.1. Celkový počet přerušení za utkání

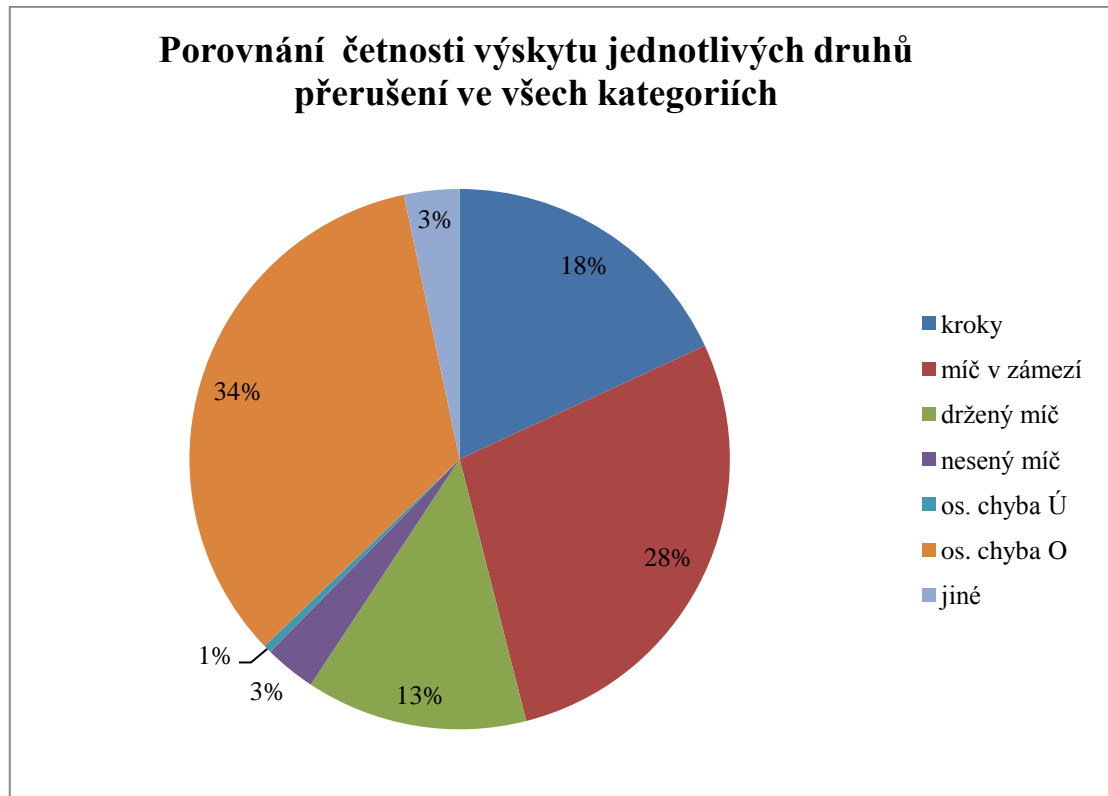
Tabulka č. 2. Celkový počet přerušení v utkání

Starší mini	102
	81
	83
Nejml. mini	80
	96
	96
Mladší mini	102
	99
	106
celkem	845
průměr	93,88

Průměrný počet přerušení rozhodčím ve sledovaných kategoriích je 93,8 přerušení na utkání. Utkání má 4 čtvrtiny, tedy v každé čtvrtině je průměrně 23 přerušení. Jedna čtvrtina se hraje 8 minut. V každé minutě tak vychází průměrně necelé tři přerušení. To znamená, že rozhodčí píská jednu z výše sledovaných kategorií každých dvacet vteřin.

7.2. Jednotlivé přerušení všechny kategorie

Graf č. 1. Porovnání četnosti výskytu jednotlivých druhů přerušení ve všech kategoriích

Tabulka č. 3. Počet a procenta přerušení v průměru v jednom utkání dle kategorií

Druh přerušení	počet v průměru	procenta
Obranná osobní chyba	31,70	34%
Míč v zázemí	26,20	28%
Kroky	17,00	18%
Držený míč	12,40	12%
Jiné přerušení	3,10	3%
Nesený míč	2,80	3%
Útočná osobní chyba	0,40	1%

Z tabulky č.1. zjistíme, že největší počet přerušení se týká obranných faulů, celkově jich je v utkání v průměru 31,7. V každé čtvrtině tedy minimálně 7 krát. Druhým

nejčastějším druhem přerušení je míč v zámezí, v průměru se toto přerušení vyskytuje 26,2 krát v utkání. V každé čtvrtině 6,5 krát Další velkou skupinu přerušení tvoří přestupky o driblinku, kroky. V jednom utkání jich je průměrně 17, na jednu čtvrtinu vychází 4,25 krát.

Poslední velkou skupinou je přerušení po drženém míči, tj. po situaci, kdy začne driblovat po situaci, kdy předchozí driblink již ukončila. Tato situace se vyskytuje v průměru 12,4 krát v utkání, na jednu čtvrtinu to je 3,1 krát. Další přerušení již tvoří skupiny s malým počtem výskytu, méně než jednou za čtvrtinu v průměru vychází nesený míč, jiné přerušení a útočný faul.

7.3. Porovnání přerušení podle kategorií

7.3.1. Celkový počet přerušení

Tabulka č.4. Celkový počet přerušení

<u>starší minižákyně</u>	
Utkání	počet přerušení celkem
Slovanka × Nusle	102
Pelhřimov × Trutnov	81
Aritma × Nusle	83
Celkem	266
Průměr	88,66
<u>mladší minižákyně</u>	
Utkání	počet přerušení celkem
Aritma × Nusle	102
Ostrava × Brno	99
Trutnov × Brno	106
Celkem	307
Průměr	102,33
<u>nejmladší minižákyně</u>	
Utkání	počet přerušení celkem
Pardubice × Hradec	80
Slovanka × Brno	96
Sparta × Brno	96
celkem	272
Průměr	90,66

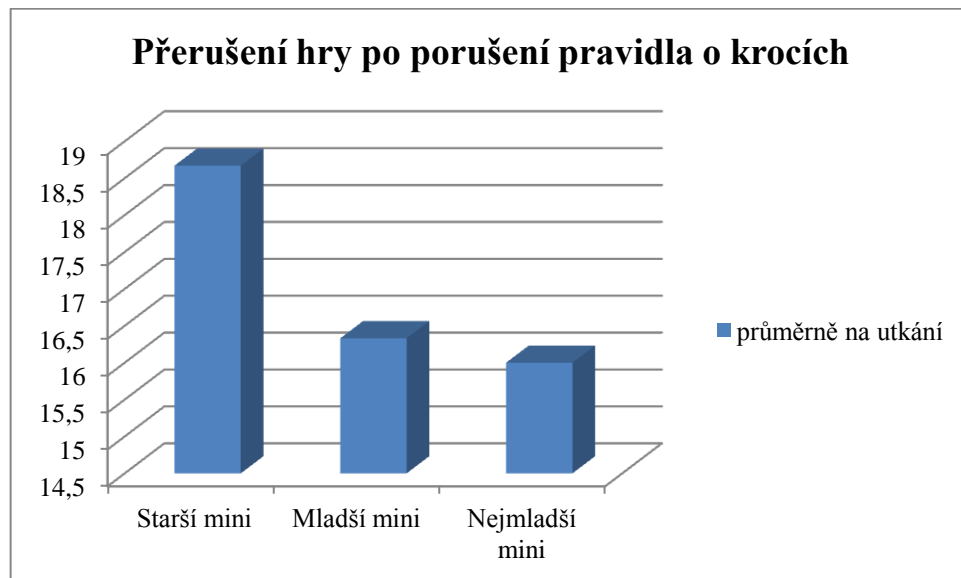
V porovnání kategorií minižákyně se nejvíce přerušení vyskytlo v kategorii mladších mini, je to 102,3 přerušení na utkání. Na druhém místě je kategorie nejmladších mini s 90,6 přerušením na utkání a nejméně přerušení se vyskytlo v utkáních starších minižákyně, 88,6 přerušení na utkání.

7.3.2. Kroky

Tabulka č. 5 Celkový počet přerušení v kategorii: kroky

Kroky		Průměr
Starší mini	25	
	11	
	20	
celkem	56	18,67
Mladší mini	19	
	12	
	18	
celkem	49	16,33
Nejmladší mini	13	
	22	
	13	
celkem	48	16,00

Graf č.2 Přerušení hry po porušení pravidla o krocích

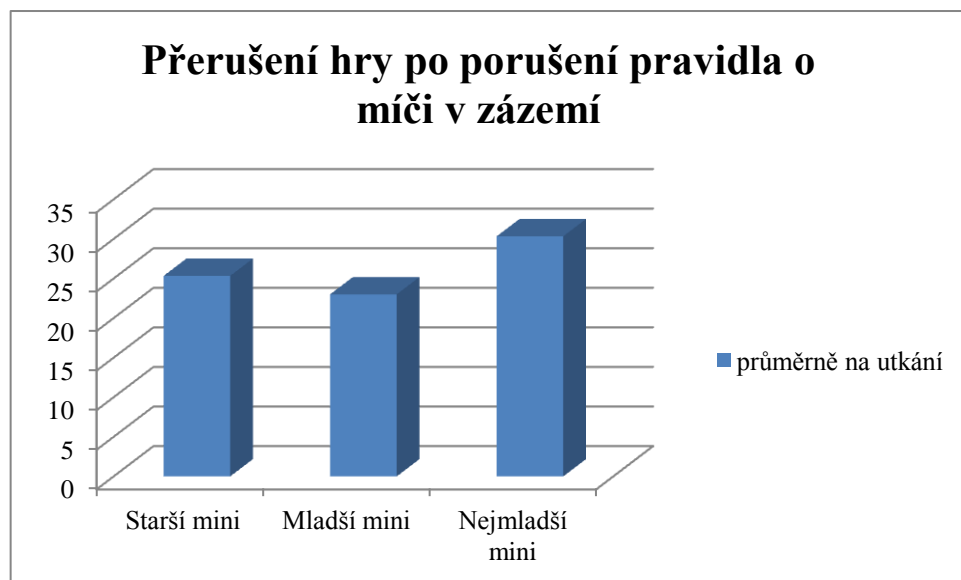
V četnosti výskytu kroků jsou minimální rozdíly mezi kategorií mladších minižákyň a nejmladších minižákyň, u obou kategorií se výsledek pozorování pohybuje kolem 16 situací na utkání, u kategorie starších minižákyň je četnost 18,7 situací na utkání.

7.3.3. Míč v zámezí

Tabulka č. 6 Celkový počet přerušení v kategoriích: míč v zámezí

Míč v zámezí		Průměr
Starší mini	29	
	20	
	27	
celkem	76	25,33
Mladší mini	27	
	21	
	21	
celkem	69	23,00
Nejmladší mini	22	
	35	
	34	
celkem	91	30,33

Graf č.3. Přerušení hry po porušení pravidla o míči v zázemí

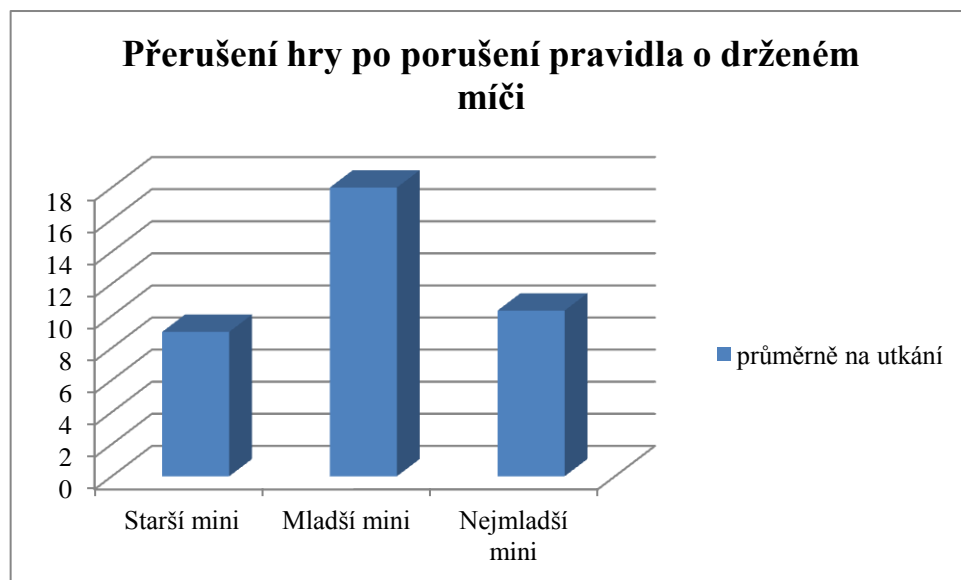
Nejvyšší četnost výskytu jsme zjistili u kategorie nejmladších minižákyň. Bylo zjištěno v průměru 30,33 přerušení v důsledku porušení pravidla o míči v zázemí, v kategorii mladších minižákyň 23 přerušení na utkání a u kategorie starší mini krát v utkání.

7.3.4. Držený míč

Tabulka č. 7 Celkový počet přerušení v jednotlivých kategoriích: držený míč

Držený míč		Průměr
Starší mini	11	
	6	
	10	
celkem	27	9,00
Mladší mini	16	
	19	
	19	
celkem	54	18,00
Nejmladší mini	12	
	7	
	12	
celkem	31	10,33

Graf č.4 Přerušení hry po porušení pravidla o drženém míči

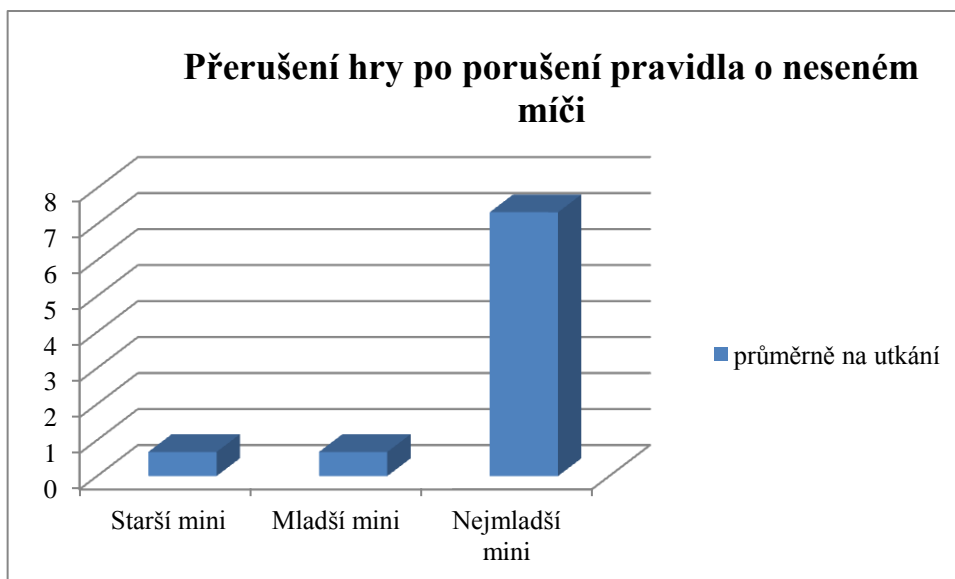
Nejvíce situací alternativního držení míče bylo zjištěno v kategorii mladších minižákyň, 18 situací na utkání. V kategorii nejmladších minižákyň 10,3 na utkání a v kategorii starší minižákyň 9.

7.3.5. Nesený míč

Tabulka č. 8. Celkový počet přerušení v jednotlivých kategoriích: nesený míč

Nesený míč		Průměr
Starší mini	0	
	2	
	0	
celkem	2	0,67
Mladší mini	0	
	1	
	1	
celkem	2	0,67
Nejmladší mini	7	
	6	
	9	
celkem	22	7,33

Graf č.5. Přerušení hry po porušení pravidla o neseném míči

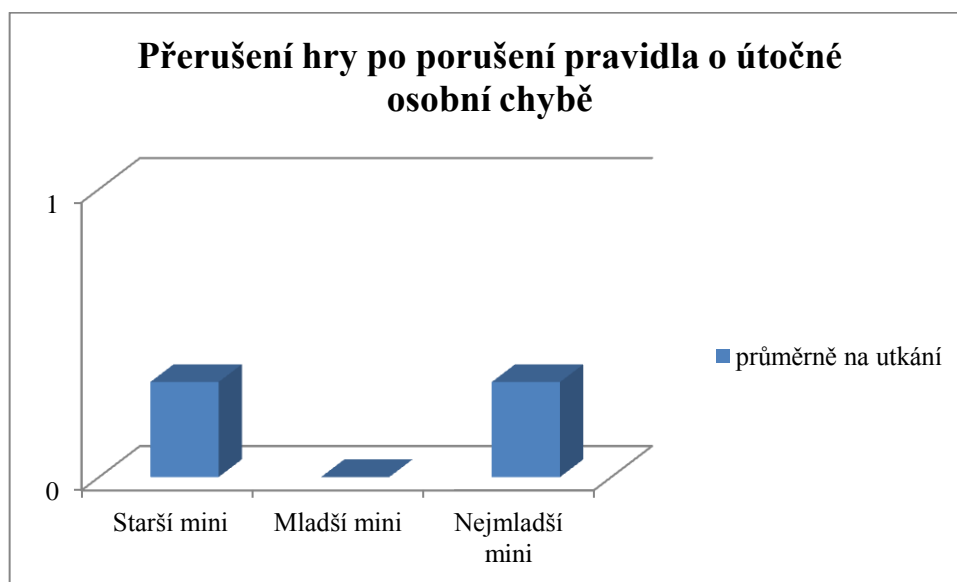
Nejvyšší výskyt porušení pravidla o neseném míči bylo zjištěno v kategorii nejmladších minižákyň, celkem 7,3 na utkání. V kategoriích mladší minižákyně a starší minižákyně byl výsledek shodný 0,67 přerušení v utkání.

7.3.6. Útočná osobní chyba

Tabulka č. 9. Celkový počet přerušení v jednotlivých kategoriích: útočná osobní chyba

Útočný faul		Průměr
Starší mini	1	
	0	
	0	
celkem	1	0,33
Mladší mini	0	
	0	
	0	
celkem	0	0,00
Nejmladší mini	0	
	0	
	1	
celkem	1	0,33

Graf č.6 Přerušení hry po porušení pravidla o útočné osobní chybě

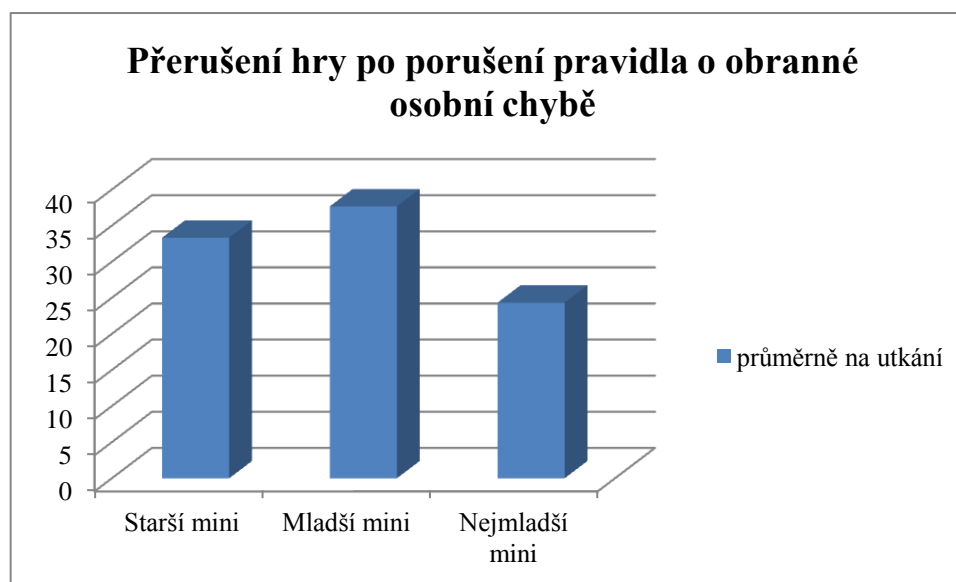
Výsledky průzkumu v této kategorii přerušení vykazují velmi nízké hodnoty, tento jev se v utkáních skoro nevyskytuje, nebo je velmi ojedinělý, nemá tedy valnou hodnotu popisovat výsledky výzkumu.

7.3.7. Obranná osobní chyba

Tabulka č. 10. Celkový počet přerušení v kategoriích: obranná osobní chyba

Obranný faul		Průměr
Starší mini	34	
	41	
	25	
celkem	100	33,33
Mladší mini	34	
	39	
	40	
celkem	113	37,67
Nejmladší mini	24	
	23	
	26	
celkem	73	24,33

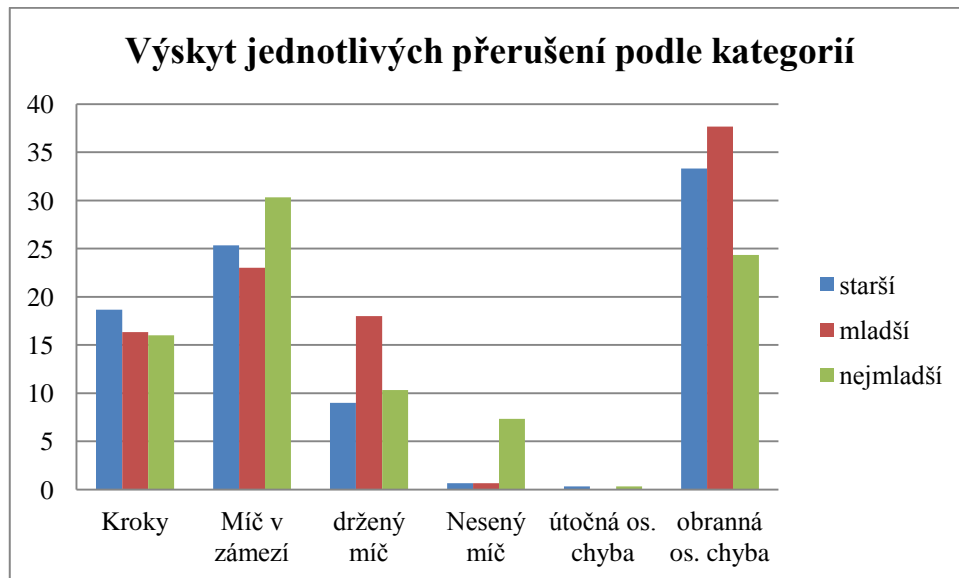
Graf č.7. Přerušení hry po porušení pravidla o obranné osobní chybě

Nejčastěji se obranné osobní chyby vyskytly v kategorii mladších minižákyň, 37,67 osobních chyb na utkání. U kategorie starších minižákyň to bylo 33,33 a u nejmladších minižákyň 24,33 přerušení na utkání.

7.3.8. Porovnání všech kategorií přerušení dle kategorií

Graf č. 8. Výskyt jednotlivých přerušení podle kategorií

Z grafu můžeme vyčíst druhy přerušení podle jednotlivých kategorií. Při utkání nejmladších minižákyň se hra přerušovala nejčastěji z důvodu vyskytnutí se míče v zámezí, druhým nejčastějším přerušením byla obranná osobní chyba, poté kroky, držený míč a nesený míč.

U kategorie mladších minižákyň je nejčastější přerušení z důvodu obranných osobních chyb, poté míč v zámezí, držený míč, kroky a nesený míč. Oproti mladší kategorii se zde snížil výskyt chyb s ovládním míče, když figurují hned za prvním místem.

Starší minižákyně mají svou hru také nejčastěji přerušovanou kvůli obranným osobním chybám. I pořadí dalších druhů přerušení je stejné jako u mladších minižákyň.

8. Diskuze

Ve výzkumu jsme zjišťovali četnost porušování pravidel, tudíž jak často rozhodčí musí přerušit hru. Přerušení jsme si rozdělili do jednotlivých kategorií podle toho, jak je definují pravidla basketbalu. Ve výzkumu jsme zjišťovali nejen četnost u všech kategorií minibasketbalu dohromady ale také u každé kategorie zvlášť. Jelikož jsme měli k dispozici 3 utkání od každé kategorie, porovnání mezi kategoriemi není velmi objektivní a jeho validita je snížena. Pro zvýšení validity bych doporučovala zvýšit počet utkání a tím zajistit přesnější údaje.

Od jednotlivých výsledků očekáváme klesající tendenci údajů, kdy nejmladší minižákyně budou mít nejvíce přerušení a starší nejméně. Nejmladší děti zatím nemají tolik zkušeností s utkáními, většinou se jedná o jejich první nebo druhou sezónu jako aktivních hráček a tudíž se budou dopouštět chyb častěji než hráčky starší kategorie, které již hrají v ideálním případě čtvrtou sezónu.

Tyto tvrzení však nemusí vždy platit, přihládneme-li k faktu, že někteří rozhodčí se mohou snažit utkání nechat více „plynout“ a nepískají tudíž tolik porušování pravidel. Tyto tendence se spíše objeví u nejmladší a mladší kategorie, u starších minižákyní jich již tolik nebude. Také musíme zohlednit jiný přístup každého rozhodčího.

Celkový počet přerušení hrací doby je 93,8 porušení pravidel za utkání. Celkem dle výzkumu vychází každé přerušení na dvacet vteřin. Hra je tedy rozkouskovaná do malých úseků a málo plyne. Z názorů, které jsem zpracovala v teoretické části, vyplývá, že hra v kategoriích minižákyní by měla být plynulejší a děti by si hru více užili, pokud by nebyla tak často přerušovaná. V porovnání jednotlivých kategorií se nejčastěji přerušuje u mladších minižákyní, poté nemladší minižákyně a nejméně přerušení u starších minižákyní. Vyšší počet přerušení u mladších kategorií poukazuje na velký

počet chyb ve hře, děti ještě nemají tolik zkušeností, které postupem času sbírají, a s vyšším věkem přerušeni ubývá.

8.1. Kroky

Nejvíce porušení pravidel o krocích se vyskytuje v kategorii starších minižákyň, u zbývajících kategorií je výsledek skoro shodný, jen s nepatrným rozdílem. Propastný rozdíl však mezi kategoriemi není. Nejčastěji se porušení pravidel o krocích hráčky dopouštějí v situacích zahájení driblinku, kdy chytí přihrávku nebo získají míč v obraně a snaží se založit postupný nebo rychlý útok. Další nejčastější příčinou jsou obrátky po ukončení driblinku, kdy si hráčka nedá pozor a zvedá obrátkovou nohu. Vyšší počet tohoto porušení u starší kategorie může být způsobeno i větším počtem těchto situací, hlavně zahájení driblinku po přihrávce nebo získání míče v obraně.

8.2. Míč v zázemí

Nejvíce se toto pravidlo porušuje u kategorie nejmladších minižákyň, starší mini a mladší mini mají skoro stejné výsledky. K porušení tohoto pravidla dochází v situacích nepřesné přihrávky nebo špatného zpracování míče při přijetí přihrávky. Je tedy odpovídající, že nejvíce přerušeni je u nejmladších minižákyň. Tento fakt také do určité míry potvrzuje tvrzení u porušování pravidel o krocích. Pokud hráčky nezpracují správně přihrávky, nebo jí nechytí, je logické, že nemůžou porušit pravidlo o krocích. Častěji se ale vyskytne porušení pravidla o míči v zázemí.

8.3. Držený míč

Situace, kdy hra u nejmenších dětí byla neustále přerušována rozkroky, je již za námi, situace držení míče se v porovnání s ostatními přestupky a chybami nevyskytuje velmi často. Očekávali bychom nejčastější výskyt u nemladší kategorie, přesto ale nejvíce se toto porušení vyskytuje u mladších minižákyň. Ve srovnání

s kategorií starších mini je to dvakrát více, což je relativně velký rozdíl. Důvodem, proč se tento přestupek nevyskytuje také u nejmladších mini, může být benevolence rozhodčích a jejich „vyčkávání“ v situacích, kdy míč drží více hráček, nebo je situace sporná. Většinou se totiž po krátké chvilce míče zmocní jedno nebo druhé družstvo.

U basketbalu ve starších kategoriích se toto přerušení vyskytuje velmi zřídka a rozhodčí neváhají přerušit hru okamžitě po zpozorování dvou hráčů držících míč současně a bojím o míč většinou ani nedochází.

8.4. Nesený míč

Analýza výsledků ukázala, že výskyt tohoto porušení pravidel se vyskytuje velmi málo a tudíž nemá žádnou hodnotu pro náš výzkum. Můžeme zkonstatovat, že rozhodčí ve většině případů zahrnují toto porušení do porušení pravidla o krocích. I přes to se ale objevuje, hlavně v kategorii nejmladších minižákyň.

8.5. Útočná osobní chyba

Útočná osobní chyba se v utkáních kategorií minibasketbalu objevuje velmi zřídka a ve většině případů je způsobem nevědomě. Fakt, že se útočné osobní chyby u těchto kategorií téměř nevyskytují, ve všech sledovaných utkáních byla hra přerušena pouze dvakrát z důvodu útočné chyby, ukazuje, že rozhodčí tuto chybu trestají jen ve velmi krajních situacích.

8.6. Obranná osobní chyba

Nejvíce obranných osobních chyb se vyskytovalo v kategorii mladších minižákyň a starších mini, téměř o deset přerušení v průměru na utkání bylo v kategorii nejmladších minižákyň. Nižší počet osobních chyb u nejmladší kategorie může být výsledkem benevolence rozhodčích při osobních střetech hráček a fakt, že jako osobní chybu

neposuzují veškeré kontakty, ke kterým dochází. To se s přibývajícím věkem hráček snižuje a tolerance k osobním chybám klesá.

Na druhou stranu je velmi náročné i pro trenéry, kteří hráčky učí základům basketbalu a pravidlům správně si vyložit pravidlo o osobních chybách a interpretovat ho dětem, aby mu porozuměli a pochopili ho. Častokrát totiž ani trenéři samy nevědí, co je osobní chyba a co podle pravidel není.

8.7. Porovnání všech kategorií přerušení

V porovnání všech kategorií podle druhů přerušení můžeme na grafu č. vidět několik tendencí. Nejvíce porušení pravidel bylo v důsledku osobních chyb, kromě kategorie nejmladších minižákyň, kde nejčastějším přestupkem byl míč v zámezí. Dalším přestupkem, který se vyskytoval, byl právě míč v zámezí, poté kroky a držený míč.

Můžeme také říci, že pokud družstvo mělo kontrolu nad míčem, nejčastěji o něj přichází v důsledku porušení pravidla o míči v zázemí, nebo o driblinku. Pokud bylo družstvo v obranné fázi, nejčastěji se dopouští obranné osobní chyby.

První vědecká otázka se tedy potvrdila. Nejčastěji se hra přerušovala u nejmladších minižákyň a nejméně často u kategorie starších minižákyň.

Druhá vědecká otázka o četnosti výskytu porušení pravidel o krocích, držení míči a míči v zázemí se z výsledků šetření nepotvrdila. Výsledky byly různé a ani u jedné ze sledovaných kategorií nejsou výsledky podle očekávání. Negativní výsledky mohou být způsobeny malým počtem sledovaných utkání. Pro další výzkumy bych doporučovala zvýšit jejich počet. Další možností může být různé posuzování rozhodčími.

9. Závěr

Cílem této práce bylo zanalyzovat utkání v minižakovských kategoriích dívek z hlediska porušování pravidel dle posuzování rozhodčích. Následně tyto údaje porovnat mezi jednotlivými kategoriemi a vytvořit souhrnné údaje pro všechny kategorie dohromady.

V teoretické části jsem se také zabývala stále častějšími názory na minibasketbal, kde se podporuje volnost hry a prožitek dětí. Důležitým cílem se nestává výkon a úspěchy, ale radost ze hry a pohybu. Ve své práci jsem také zmínila jak se s minižakovskými kategoriemi vypořádávají v jiných sportech, konkrétně v házené a ve fotbale.

V závěru teoretické části jsem se věnovala osobnosti rozhodčích, požadavkům na jejich vzdělání a zkušenosti pro rozhodování v žakovských kategoriích. Z práce vyplynulo, že k posuzování soutěží kategorií mini není zapotřebí velkého vzdělání ani zkušeností, rozhodčí by měl hlavně podle požadavků projevovat zájem o minibasketbal a rozvíjet v něm určitou činnost.

Hypotézu, kterou jsem předpokládala, nejmenší počet porušování pravidel u starších minižákyň a nejvyšší počet u nejmladších se potvrdila pouze u celkového součtu přerušení, v jednotlivých kategoriích se nepotvrdila.

Nejčastěji výsledky ukázali rozdíl mezi kategoriemi starších minižákyň a ostatními dvěma. U kroků pro starší 18,67, pro mladší 16,33 a nejmladší 16,00.

Pro porušení pravidla o míči v zámezi nejmladší 30,33, mladší 23,00 a starší 25,33. Pravidlo o drženém míči se nejčastěji porušovalo v kategorii mladších, 18,00, poté u nejmladších 10,33 a u starších 9,00 krát za utkání. Počet posouzených obranných

osobních chyb byl nejvyšší u mladších minižákyň, to bylo 37,67, u starších 33,33 a mladších 24,33 krát v průměru v jednom utkání.

Celkový počet přerušení v utkání byl nejvyšší u mladších minižákyň, to bylo 102,33, u nejmladších 90,66 a u starších 88,66 přerušení ze strany rozhodčích v průměrech v jednom utkání.

Počet utkání zahrnutých do výzkumu byl nízký, a proto se údaje nedají zobecňovat na všeobecnou platnost, vypovídají spíše o stavu v krátkodobém časovém úseku jedné sezóny. Pro větší objektivitu a validitu výzkumu by bylo zapotřebí zvýšit počet utkání a tím i počet získaných dat, popřípadě doplnit výzkum rozhovory či dotazníky s trenéry či rozhodčími minibasketbalu. Tomu bych se ráda věnovala ve své magisterské závěrečné práci.

Použitá literatura

BUCETA, J.M. a kol. *Basketball for young players: guidelines for coaches.*

München, Germany: International Basketball Federation, 2000. ISBN 84-815-5591-6

DOBŘÝ, L., *Malá škola basketbalu*, Praha : Olympia, 1986, 1. vydání

DOBŘÝ, L., VELENSKÝ, E., *Košiková: teorie a didaktika*, Praha : SPN, 1980, 1. vydání

CHRÁSKA, M., *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2007, 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4

LEGRAND, L., RAT, M., *Basketbal*. 1. vyd. Bratislava: Mladé letá, 2002, 151 s. ISBN 80-06-01161-3

NOVÁČKOVÁ, H., *Analýza zatížení rozhodčích v utkání basketbalu dětí a mládeže*: diplomová práce. Praha Fakulta Tělesné výchovy a sportu, 2007. 86 s.
Vedoucí práce Michael Velenský

VELENSKÝ, M., *Pojetí basketbalového učiva pro děti a mládež*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2008, 223 s. ISBN 978-80-246-1480-9

VELENSKÝ, M., KAPRÁLEK, T., *Význam pravidel basketbalu a jeho modifikace*, Tělesná výchova a sport mládeže, stránky 11-19, Praha : FTVS UK v Praze, duben 2011, ISSN 1210-7689

VELENSKÝ, M., KAPRÁLEK, T., *Co přináší změny v pravidlech FIBA a co od nich můžeme očekávat*, Tělesná výchova a sport mládeže, stránky 5-12, Praha : FTVS UK v Praze, červen 2010, ISSN 1210-7689

Pravidla basketbalu 2010: pravidla a postupy při utkání : platná od 1.10.2010.
Praha: Česká basketbalová federace, c2010, 70 s. ISBN 978-80-254-8102-8.

Pravidla fotbalu malých forem a pedagogicko-organizační manuál: mladší přípravky 4+1, starší přípravky 5+1, mladší žáci 7+1. 1. vyd. Praha: Pro Fotbalovou asociaci České republiky vydalo nakl. Olympia, 2011, 63 s. ISBN 978-80-7376-312-1

LANCASTER, S., TEODORESCU R.. *Athletic fitness for kids*. Champaign, IL: Human Kinetics, c2008, 167 s. ISBN 978-0-7360-6242-8

LIGHT, Richard. *Game sense: pedagogy for performance, participation and enjoyment*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge, 2013, xv, 239 s. ISBN 978-0-415-53288-4

SMITH, R. *Basketbal: velká encyklopedie : ilustrovaný průvodce po NBA*. [1. vyd.]. Praha: Svojtka, 1998, 224 s. ISBN 80-7237-137-1

STIBITZ, F., ŠAFAŘÍK, V., *Rozhodování ve sportovních hrách*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978, 216 s

TÁBORSKÝ, F., a kol., *Základy teorie sportovních her*, Praha : Karolinum, 2007, ISBN 80-86317-48-X

WISSEL, Hal. *Basketball: steps to success*. Champaign: Human Kinetics, 1994, vii, 215 s. ISBN 0-87322-691-7

Internetové zdroje

FIBA: We are basketball [online]. 1996 [cit. 2013-08-19]. Dostupné z:

www.fiba.com

*Let's play minibasketbal: Teaching or coaching. X's & 0's: THE OFFICIAL
JOURNAL OF THE AUSTRALIAN BASKETBALL COACHES*

ASSOCIATION. 2006, č. 3, 4 - 5. [cit. 2013-08-21] Dostupné z:

[http://www.basketball.net.au/fileadmin/user_upload/Attachments/Community/Coaching/Xs
_Os_DEC06_lrDESIGNFINAL.pdf](http://www.basketball.net.au/fileadmin/user_upload/Attachments/Community/Coaching/Xs_Os_DEC06_lrDESIGNFINAL.pdf)

Česká basketbalová federace [online]. 2009 [cit. 2013-08-19]. Dostupné z:

www.cbf.cz

Česká basketbalová federace. *Propozice národních finále a festivalů v
minibasketbale pro rok 2012*. Praha, 2012. [cit. 2013-06-3] Dostupné z:

<http://www.minibasketbal.cz/files/605MmI.pdf>

Český svaz házené. *Pravidla miniházené*. Praha, 2007. [cit. 2013-15-3] Dostupné z:

http://www.svcsh.chf.cz/documents/pravidla_minihazene_4+1.pdf

Seznam tabulek

- *Tabulka č.1. Seznam sledovaných utkání*
- *Tabulka č. 2. Celkový počet přerušení v utkání*
- *Tabulka č. 3. Počet a procenta přerušení v průměru v jednom utkání dle kategorií přestupků*
- *Tabulka č.4 Celkový počet přerušení*
- *Tabulka č. 5 Celkový počet přerušení v kategorii: kroky*
- *Tabulka č. 6 Celkový počet přerušení v kategorii: míč v zámezí*
- *Tabulka č. 7 Celkový počet přerušení v kategorii: držený míč*
- *Tabulka č. 8 Celkový počet přerušení v kategorii: nesený míč*
- *Tabulka č. 9 Celkový počet přerušení v kategorii: útočná osobní chyba*
- *Tabulka č.10 Celkový počet přerušení v kategorii: obranná osobní chyba*

Seznam grafů

- *Graf č.1. Porovnání četnosti výskytu jednotlivých druhů přerušení ve všech kategoriích*
- *Graf č.3. Přerušení hry po porušení pravidla o míči v zázemí*
- *Graf č.2 Přerušení hry po porušení pravidla o krocích*
- *Graf č.4 Přerušení hry po porušení pravidla o drženém míči*
- *Graf č.5. Přerušení hry po porušení pravidla o neseném míči*
- *Graf č.6 Přerušení hry po porušení pravidla o útočná osobní chyba*
- *Graf č.7. Přerušení hry po porušení pravidla o obranná osobní chyba*
- *Graf č8. Výskyt jednotlivých přerušení podle kategorií*

